

Генделека Г.Ф.

**РЕЦЕНЗІЯ
НА ПІДРУЧНИК «ЕНДОКРИНОЛОГІЯ»
(ДРУГЕ ВИДАННЯ)
за редакцією проф. Боднара П.М.,
Вінниця «Нова книга», – 2010**

Одеський державний медичний університет

Ендокринологія є медичною спеціальністю і увійшла до програми вищих медичних навчальних закладів. Її важливість підтверджується поширеністю захворювань ендокринної системи. Вже сьогодні у світі нараховується близько 200 млн. хворих на цукровий діабет, а згідно прогнозу міжнародних організацій на 2030 рік їх кількість становитиме близько 400 млн. людей. Недостатнє споживання йоду, як джерела формування зобу, по даних ВООЗ складає 31 % усієї популяції. Актуальним є вивчення захворювань інших ендокринних органів.

Студенти-медики в Україні навчаються в медичних університетах та академіях системи МОЗ та на факультетах університетів МОН України та в приватних вузах. В цих навчальних закладах зосереджено понад 24 тисячі студентів-медиків. Постійно удосконалюється ендокринологічна служба. Розпорядженням Кабінету Міністрів України (2009) створена Державна цільова Програма «Цукровий діабет на 2009 – 2013 роки», затверджені протоколи надання медичної допомоги за спеціальністю «Ендокринологія» (МОЗ України, 2009).

Вивчення ендокринології проводиться у відповідності до програми навчальної дисципліни «Внутрішня медицина (в тому числі ендокринологія)» за кредитно-модульною системою, затвердженої МОЗ України. Відомо, що на 4 курсі ендокринологія викладається у складі модуля «Основи внутрішньої медицини» у вигляді змістового модулю «Основи діагностики, лікування та профілактики хвороб ендокринної системи. На VI курсі субординатури проходять ведення хворих з хворобами ендокринної системи та невідкладні стани. Всього на навчання ендокринології відводиться 140 навчальних годин.

Підручник «Ендокринологія» повністю відповідає програмі дисципліни «Внутрішня медицина», затвердженої МОЗ та МОН України (2008). Він всебічно висвітлює всі

найважливіші розділи ендокринології. Детально розглядається цукровий діабет, особливо глибоко характеризуються клінічні особливості, сучасні способи діагностики та лікування діабету типу 1 та типу 2, міжнародні стандарти і протоколи надання медичної допомоги хворим на цукровий діабет (МОЗ України, 2009). Значний інтерес представляють хронічні ускладнення діабету, їх сучасні класифікації, патогенез та лікування. Достатньо глибоко описані гострі ускладнення та особливості перебігу у дітей, вагітних та при хірургічних втручаннях. В тематичному плані лекцій та практичних занять цукровому діабету відводиться 24 навчальні години.

Другим центральним розділом підручника є захворювання щитоподібної залози. Особливе місце в ньому займає нетоксичний зоб, як наслідок йодної недостатності. Тут обґрунтовується класифікація зоба (ВООЗ, 2008). Цікавою є інформація про епідеміологію йодної недостатності, клініку захворювання, критерії тяжкості зобної ендемії способи профілактики та лікування. З сучасних позицій подається матеріал по тиреотоксикозу, гіпотиреозу та тиреоїдитам. На мій погляд значним доробком підручника є матеріал по раку щитоподібної залози.

Автори переконливо довели роль аварії на ЧАЕС в розвитку раку. На вивчення захворювань щитоподібної залози відводиться 12 навчальних годин.

У розділі гіпоталамо-гіпофізарних захворювань дев'ять підрозділів. Цікавим є розділ «Анатомо-фізіологічні дані», в якому дається клініко-фізіологічна характеристика гормонів гіпоталамуса та гіпофіза. Далі у гарно ілюстрованому форматі описана акромегалія і гігантизм, хвороба Іценка-Кушінга, гіперпролактинемія, гіпопітуїтаризм, нецукровий діабет, соматотропна недостатність, аленоми гіпофіза і краніофарінгіома.

В розділі «Захворювання надниркових залоз» подаються клініко-фізіологічна ха-

рактеристика гормонів. Виклад патології цього ендокринного органу розпочинається з гіперфункції кори надниркових залоз. Описується синдром Іценка-Кушінга, його класифікація, клініка, діагностика та лікування. По тій же схемі подається первинний альдостеронізм, андростерома, природжена гіперплазія кори надниркових залоз. В цікавому форматі описані хронічна і гостра недостатність надниркових залоз та феохромоцитома. Цей розділ як і всі інші закінчується контрольними запитаннями.

Достатньо ґрунтовно описані захворювання репродуктивної системи жінок і чоловіків, шишкоподібної залози, обміну речовин, поліендокринопатії, ендокринні пухлини органів травлення. Інформативними є розділи з історії розвитку ендокринології в Україні, загальної характеристики гормонів та по хірургічному лікуванню ендокринних захворювань.

Рецензований підручник «Ендокринологія» є сучасним фундаментальним виданням з клінічної ендокринології. Воно доступне, зрозуміле і може використовуватись

студентами та молодими лікарями. Характерними особливостями підручника є глибоке і правдиве висвітлення основних захворювань ендокринних органів. Відчувається значний досвід авторів у клінічній ендокринології, глибоке знання ними сучасної зарубіжної фахової літератури. В підготовці підручника прийняли участь 26 авторів з 4-х вузів та 2-х інститутів АМН України.

Підручник гарно ілюстровано схемами, таблицями, фотографіями, які є запозиченими або оригінальними. Досягненням авторів підручника є використання творів живопису, що сприятиме підвищенню пізнавальної діяльності студентів.

В цілому підручник «Ендокринологія» є сучасним, всебічним, оригінальним, глибоко професійним виданням і безумовно стане настільною книгою студентів і всіх, кого цікавить ендокринологія. Подібного видання в Україні сьогодні немає.

Підручник «Ендокринологія» за редакцією проф. П.М. Боднара є сучасним виданням і успішно слугуватиме справі підготовки медичних кадрів в Україні.